

GMB VERNIEUWER IN
DE WATERSECTOR

'BIJ CIRCULAIRE ECONOMIE HOREN ANDERE KOSTPRIJZEN EN INVESTERINGEN'

Tekst Theo Leoné
Beeld GMB

Steeds meer rioleringen zijn aan renovatie toe

Gerrit-Jan van de Pol: "Alles wat we doen hangt samen met de klimaatopgaven. Of je nu kijkt naar de dijken en havens of de riolering en de slibverwerking."

GMB staat te boek als multidisciplinaire vernieuwer in de watersector. Op de plank ligt voldoende werk voor duurzame groei. Maar als Nederland kiest voor een circulaire economie moet er gerekend gaan worden met andere kostprijzen en investeringen, zegt directeur Gerrit-Jan van de Pol.

De Betuwse bouwer GMB heeft in de crisisjaren leergeld betaald. Heel mooi als eenieder je prijst als een buitengewoon en bovendien maatschappelijk betrokken vernieuwer. Het bedrijf zit als bouwer op de voorste rij bij de vertaling van klimaatdoelen naar praktijkoplossingen. Maar wie draagt de risico's? De aannemer? De klant? Ook op het gebied van risico's kun je maar beter samenwerken. Leergeld betaalde GMB voor de enthousiaste ontwikkeling van Energiefabriek Venlo voor Waterschapsbedrijf Limburg. Innovatie op en top met zijn installatie voor thermische drukhydrolyse, vergisting en ontwatering. Maar wat als voor de optimalisering van de processen meer tijd en robuustere pompen nodig zijn? Het wurgcontract waarin GMB zichzelf geworsteld had verloor dankzij Limburgse souplesse zijn scherpe kanten. De onverwachte hoge kosten echter zullen zich nog jaren laten voelen.

Tijdens het feest ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de onderneming stak Maxime Verhagen de loftrumpet over GMB. "Veel bedrijven mopperen over dichtgetimmerde bestekken. Opdrachtgevers praten over afwachtende ondernemers. We moeten de omslag maken naar voortdurende innovatie", betoogde de voorzitter van brancheorganisatie Bouwen Nederland. "We moeten meer voorbeeldbedrijven hebben zoals GMB. Die kunnen de hele sector meetrokken."

ZES CLUSTERS

Met wortels op de boerderij in Opheusden ontwikkelde GMB zich sinds 1963 via loonwerker tot specialist in multidisciplinaire projecten. Jaaromzet: zo'n 140 miljoen euro. Tot de klanten behoren vooral overheden en waterbedrijven. De onderneming bestaat uit zes clusters met ieder rond de 65 medewerkers en 15 tot 30 miljoen omzet.

Directeur Gerrit-Jan van de Pol ziet de toekomst optimistisch tegemoet. De economie wordt steeds sterker, de stabiliteit neemt toe. Op de plank ligt voldoende werk voor een duurzame groei. "In de nieuwe contractvormen – waarin wij ook het beheer en prestatiegaranties op ons namen – liepen we onbewust tegen risico's aan. Dat heeft ons best geld gekost. We hebben de kennisontwikkeling doorgezet. Zijn ons blijven ontwikkelen, zijn ook sterker geworden. Voor GMB was 2016 het beste jaar ooit, 2017 wordt het op een na beste. De leerschool was lastig maar het heeft wel wat opgebracht. Eerste praktijkinnovaties, zoals in Venlo, zullen we nooit meer doen zonder de klant. Dan maar niet. Je kunt zo iets niet alleen."

De activiteiten van GMB hebben alle te doen met water. Bijna de helft van het werk betreft projecten in de keten (van vuil naar schoon), dik een derde heeft te maken met >

MISSIE

GMB stelt zich de taak om samen met partners inspanningen te leveren voor een veiliger en schonere wereld waarin doelmatig wordt omgegaan met grondstoffen en energie. Op de CO₂-prestatieladder heeft het bedrijf trede vijf bereikt. GMB stort jaarlijks 100.000 euro in een fonds voor (door eigen medewerkers aan te dragen) maatschappelijke projecten.

PROFIEL

Opgericht: 1963

Omzet: 140 miljoen euro

Medewerkers: 400

Directeur: Gerrit-Jan van de Pol

Bedrijfsdelen: Waterkwaliteit & installaties, Waterveiligheid & constructies, Havens & industrie, BioEnergie, Rioleringstechnieken en Services

Vestigingen: Opheusden, Heerjansdam, Kampen, Zutphen en Tiel

waterveiligheid. Een aparte tak houdt zich bezig met havens, verzet grond en bouwt waar nodig kades en loodsen. Het cluster Rioleringsstechnieken heeft door de crisis een stevige duw in de rug gekregen. De omzet verdubbelde sinds 2010 tot 15 miljoen euro. Liever dan duur de straat open te gooien, kiezen veel gemeenten voortaan voor sleufloze renovatie. Dan komt op een dag specialist GMB met 2 miljoen euro aan investeringen voorbij. Zes auto's op een rij. Tempo: honderd meter per dag. Wagens vol techniek voor de camera-inspectie, de reiniging, het frezen en het aanbrengen en uitharden van de glasvezelkous. Met een robotfrees worden uiteindelijk keurig - om de zeg maar tien meter - de huisaansluitingen vrijgemaakt.

Van de Pol: "De levensduur van een riolering is honderd jaar. Het grootste deel is tussen 1950 en 1980 aangelegd. De markt moet nog tot volle wasdom komen."

WAALDIJK

In het segment waterveiligheid verwacht GMB veel van het alliantiecontract Gorkum – Waardenburg. Samen met de Brabantse aannemer Heijmans en De Vries & Van de Wiel (onderdeel van de Belgische bouwer en baggeraar Demel) gaat de onderneming aan de slag om in rivierenland de Waaldijk te versterken. Momenteel vinden verkenningen plaats, de uitvoering volgt in de jaren 2020 – 2023.

"Het project heeft een ordergrootte van 200 miljoen euro. Er komt vrij veel werk op ons af. We zullen heel selectief kiezen. De keuze valt op een dominante samenwerking met de klant. Wij positioneren ons als betrouwbaar, innovatief en gericht op samenwerking. We zijn heel verwachtingsvol."

De directeur herkent binnen zijn bedrijf veel enthousiasme voor het werken aan de dijk. "Een half jaar zijn we onderweg. Aan het eind van de rit willen we natuurlijk centen verdienen. Belangrijk is echter ook het plezier in het werk. Samenwerking geeft veel energie. Erg mooi dat je samen met de klant aan hetzelfde touw kunt trekken."

Het cluster Waterkwaliteit & installaties werkt in een marktveld met een stabiele stroom van investeringen. Geen pieken en dalen meer. Nieuwbouw is zeldzaam geworden. GMB wil niets minder zijn dan marktleider op het vlak van zuiveringen voor de waterschappen en de industrie. De aandacht gaat daarbij uit naar zowel renovatie en energie als het winnen van grondstoffen zoals stikstof, fosfaat en cellulose.

De mensen van Services gedragen zich als een groep vliegende keepers: multifunctioneel en flexibel inzetbaar. Steeds minder komt het werk vanuit andere disciplines van GMB. De opdrachten variëren van wekelijks duizend euro tot vier ton. Snel even een afsluiter herstellen, leidingwerk

Werkzaamheden op de zuiveringsinstallatie in Leiden

vervangen of een vergister aanpassen. De inspanningen worden niet door contracten maar per relatie gestuurd. De omzet van al het kluswerk bij de waterschappen en waterbedrijven groeide naar dertien miljoen euro.

OPERATIONELE JAARLASTEN

GMB BioEnergie boekt in Zutphen en Tiel record op record in het slib ontwateren en composteren. Denk op jaarbasis aan enkele honderdduizenden tonnen. Een specialiteit is de vervaardiging van biogranulaat. Het product vindt zijn weg naar energiecentrales (waar de korrels worden bijgestookt) en de landbouw. De mestkorrels van GMB blijven niet in Nederland - dat kampt met een mestoverschot - maar gaan naar Frankrijk. Daar kan de bodem nog wel wat stikstof en fosfaat gebruiken. Het terugbrengen van de organische stoffen naar de akkers is voor GMB een voorbeeld van circulaire economie uit het boekje. In Frankrijk loopt een traject voor productierkenning op honderd procent communale geproduceerd biogranulaat.

Van de Pol: "Nederland zet in op een circulaire economie in 2050. In 2030 willen we al de helft minder minerale grondstoffen gebruiken. Bij zo'n strategie horen ook andere kostprijzen en investeringen. Daar worstelen onze klanten mee. Waterschappen vinden dat lastig. Wil je een circulaire economie kunnen bereiken dan zul je ook de passende budgetten moeten vrijmaken."

De waterschappen investeren jaarlijks zo'n 1,5 miljard euro. Te kiezen valt tussen energieneutraal en circulair. De investeringen liggen bij een keuze voor circulair volgens Van de Pol tien tot twintig procent hoger. "Het is redelijk te veronderstellen dat dit dan leidt tot hogere operationele jaarlasten. Immers duurzame energie kent nu nog een hogere kostprijs, hetzelfde is te stellen voor circulair gebruik van grondstoffen. Als de overheid duidelijk kiest voor een circulaire aanpak ontstaan er businessmodellen waarop bedrijven kunnen investeren en zich op kunnen ontwikkelen. Bestuurders moeten hier oog voor hebben en de ontwikkeling niet blokkeren door laagste-prijdsdenken. Duurzaamheid definiëren we door people, planet, profit. Dat wil niet zeggen dat circulair de laagste prijs heeft. Het betekent wel dat als de samenleving circulair wil, er businessmodellen met profit ontstaan." |